

To Be Taught, If Fortunate
by Becky Chambers

First published in Great Britain in 2019 by Hodder & Stoughton
An Hachette UK company
Copyright © Becky Chambers 2019

Copyright © Editura Herg Benet 2021, pentru prezenta traducere

Această carte este o operă de ficțiune. Orice asemănare cu locuri sau personaje reale este întâmplătoare. Această carte este protejată de legea drepturilor de autor. Te rugăm să nu reproduci textul fără acordul expres al editurii, indiferent de suportul fizic sau electronic, în afara limitelor legale de citare pentru utilizarea în recenzii sau în contexte de promovare. Sprijină și tu creativitatea. Îți mulțumim.

EDITURA HERG BENET

București, România
www.hergbenet.ro
editor@hergbenet.ro

Concept grafic: The Spartan Bureau
Elemente copertă: © hutangach / Adobe®

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CHAMBERS BECKY

Să cunoaștem, dacă avem șansa / Becky Chambers ; trad. din lb. engleză de Alexandru Voicescu. – București : Editura Herg Benet, 2021
ISBN 978-606-763-292-7

I. Voicescu, Alexandru (trad.)

821.III

Tipărit la ArtPrint

SĂ CUNOAȘTEM, DACĂ AVEM ȘANSA

Becky Chambers

Traducere din limba engleză de
ALEXANDRU VOICESCU

SPECULATIV
HERG BENET

2021

TE ROG SĂ CITEȘTI ASTA

Dacă nu ai citit nimic din ce am trimis noi acum, te rog să citești măcar partea de acum. Te îndemn să o faci, deși știu prea bine că ce-ți cer este contrar a ceea ce cred în adâncul sufletului. Rapoartele misiunilor noastre includ informațiile științifice pe care le avem, iar știința este de departe cel mai important lucru de-aici. Eu și echipajul meu suntem doar secundari. Terțieri, chiar.

Și totuși, pentru noi foarte multe lucruri depind de faptul că mesajul nostru trebuie să ajungă la cineva care să îl citească.

Nu trebuie să vă grăbiți. Fișierului de față îi va fi luat patrusprezece ani ca să ajungă pe Pământ, iar dacă am presupune că am avea norocul să fie citit imediat de cineva și să ni se răspundă pe loc, îi va lua acelui nou fișier încă alți patrusprezece ani. Așa că, deși nu putem aștepta la infinit, urgența – asemenea atâtor lucruri din călătoriile spațiale – este una relativă.

Presupun că, da, ai putea sări direct la sfârșit. Nu ai fi prima persoană care ar face așa ceva și, sincer, acolo sunt spuse lucrurile care ne afectează pe noi cel mai tare. Și poate că dacă știi deja cine suntem și la ce ne-am înhămat – dacă ești unul dintre cei care ne-au trimis aici, de exemplu – poți să o faci liniștit și tot să înțelegi. Chiar și în acest caz, cred că este

important „de ce”-ul a ceea ce avem noi nevoie de la tine. Sunt părtinitoare, desigur, și pe bună dreptate: nu numai că istorisirea de acum este despre mine și echipajul meu, dar mai suntem și oameni de știință. Inspirăm „de ce”-uri prin toți porii.

Au trecut cincizeci de ani de când am părăsit Pământul și nu am nici cea mai vagă idee în fața căror ochi a ajuns acest mesaj. Știu cât de mult se poate transforma o lume între copertele unei vieți. Temeiurile se pot schimba, iar amintirile se pot evapora în ceață. Ce nu știu e cât de multe cunoști tu personal despre universul de dincolo de planeta noastră natală. Poate că ești dintre cei de care am zis mai devreme și care au cunoștințele necesare, care sunt toată de istorie a călătoriilor interplanetare, cu mult peste ce cunosc eu, și care împărtășesc aceleași idealuri cu mine. Sau poate că ești cineva care trăiește în afara bulei mele. Poate că pentru tine toate astea sunt lucruri noi. Când folosesc termeni precum „exoplanetă” sau „pitică roșie”, ai habar la ce mă refer? Nu e niciun test și cu atât mai mult nu judec deloc dacă astfel de termeni nu reprezintă nimic pentru tine. Din contră, vreau să îți vorbesc și ție la fel de mult cât aș vrea să le vorbesc celor de-o tagmă cu mine. Dacă aș cere ceea ce cer numai oamenilor care sunt de acord cu mine încă de la început, oameni cu care deja împărtășesc visurile și limbajul, atunci nu are niciun rost să mai cer ceva.

Din acest motiv, o să fac tot ce pot ca să mă

adrez la fel de mult și expertului, și novicei. Și mai consider că este important să o iau de la început, astfel încât să fie clar contextul situației. Cu siguranță o să ajung să mă contrazic în spusele mele.

Însă promit că o să prezint adevărul.

Numele meu e Ariadne O'Neill și sunt inginerul navigant de la bordul navei spațiale OCA Merian. Colegii mei de echipaj sunt specialiștii Elena Quesada-Cruz, Jack Vo și Chikondi Daka. Suntem parte a programului Lawki, un vast studiu ecologic al exoplanetelor – adică planetele care nu orbitează în jurul soarelui nostru – cunoscute ca fiind capabile să găzduiască viață. Misiunea noastră (Lawki 6) se concentrează pe cele patru lumi locuibile de pe orbita stelei pitice roșii Zhenyi (BA-921): satelitul de gheață Aecor și planetele terestre Mirabilis, Opera și Votum. În momentul de față suntem staționați pe suprafața celei din urmă.

M-am născut în Cascadia pe 13 iulie 2081. În acea zi se împlineau cincizeci și cinci de ani, opt luni și nouă zile de când o ființă umană fusese ultima dată în spațiu. Eu am fost cea de a doua suta patru persoană care să se întoarcă acolo sus și parte a celui de al șaselea echipaj extrasolar. Îți scriu în speranța că nu vom fi ultimii.

**AECOR
(ȘI PĂMÂNTUL)**

Niciodată nu am cunoscut un Pământ care să nu fie conștient de existența vieții și în alte părți ale universului. Sonda spațială Cetus a excavat mostre cu bacterii din gheizerele de pe Europa cu douăzeci și nouă de ani înainte de a mă naște; fotografiile primului rover cu artropodele fosilizate de pe Marte au sosit în timp ce părinții mei încă mai erau la școala profesională. Nu știu cum era în acele vremuri însingurate de dinainte, când perspectiva noastră asupra locului Pământului în univers era cea a unui rai solitar, o oază în deșertul galactic. Într-un fel, mi-aș dori să fi știut. Mi-aș dori să fi fost de față în acea zi în care primele rezultate pozitive au fost transmise de către Cetus prin undele radio. Mi-aș dori să vă fi putut spune cum era într-unul dintre acele vechi centre de control al misiunilor sau în laboratoarele de cercetare sau în secțiile de știri, aflând în timp real laolaltă cu tot restul planetei faptul că viziunea noastră îngustă asupra lumii a fost spulberată într-un fel monumental. Însă până să îmi încep eu existența acum trei decenii, viața extraterestră era o informație comună, ceva ce orice copil lua ca fiind de la sine înțeles. Cel mai mult îi caracterizează pe oameni adaptabilitatea.

O altă dorință: să vă fi putut spune că am vrut dintotdeauna să fiu astronaut. Asta ar face povestea

mult mai savuroasă, nu? Unii dintre colegii mei ar putea (și pot) să o zică. O viață-ntreagă motivată de imaginea inelelor lui Saturn răzbind prin telescopul amator sau acea intensă senzație de menire declanșată instantaneu de primele fotografii neclare ale unei exoplanete albastru-verzui înconjurată de nori. Nu-mi pot aroga astfel de inspirații. Aveam patru ani când au sosit primele imagini de la telescopul spațial Tarter și chiar îmi amintesc momentul în care mi-au fost arătate. Mama m-a ridicat în poală, cu tableta în mână. Vocea îi era sugrumată de emoție și încântare și m-a ținut strâns în brațe.

— Uite, scumpa mea, a zis ea. Asta e o planetă din jurul unui alt soare. Are aer și oceane exact ca a noastră.

Ce am spus eu atunci s-a pierdut în ceața timpului, dar îmi amintesc perfect că avea de-a face cu nonșalanța crasă. Fotografia era plictisitoare și, deși informația atașată ei era nouă și într-o bună măsură interesantă, aveam patru ani. *Ceva nou și în bună măsură interesant* se potrivea cam la nouăzeci la sută din cotidianul meu, la orice de la râie la un desen animat pe care nu-l mai văzusem sau neașteptata aromă a unui suc de fructe servit la prânz. E greu să dai valoare unei descoperiri când încă nu ai pus cap la cap parametrii realității. Astfel, importanța primei fotografii care să confirme o exoplanetă locuibilă nu îmi era clară deloc. Presupun că orice copilărie înseamnă asumări de-a gata.

Părinții mei aveau un apartament la etajul doisprezece dintr-un complex de locuințe de pe malul râului Fraser. Asta sună mai bine decât era de fapt. Nu am avut de-a face decât cu freemătul urban, iar cele mai apropiate deschideri către natură de care am avut parte au fost plantele din ghivecele hidroponice de pe balconul nostru ca o cutie unde tatăl meu cultiva legumele pe care le mâncam la cină. O plantă crescută într-un ghiveci hidroponic e departe de adevăratul aer liber, dar măcar e un pic de ecosistem. Obişnuiam să stau acolo cu orele, în văpaia oraşului, fascinată de insectele care și ele fuseseră atrase de verdele lucrurilor care cresc. Insectele acestea erau nu departe de un miracol – monștri micuți, aventuroși, total nepotriviți cu plăcile de beton ce ne înconjurau, bestii în miniatură care apăreau magic de nicăieri și care își aveau rostul în locuri mult mai sălbatice decât în recolta de ardei roșu a tatălui meu. Erau cărăbuși și albine, păienjeni și omizi. Le priveam cum zboară și sar din frunză-n frunză. Le lăsam să mi se târască pe palmă. Mă minunam cum de era posibil ca ceva atât de mic să își fi găsit drumul spre un loc ce părea imposibil de înalt chiar și pentru mine, gigantul nebulos cu care împărțeau spațiul. Aveau propriile lor drame, propriile lor năzuințe. Nu aveau nevoie de mine, așa cum poate ar fi avut un câine sau un peștișor auriu. Era acea independență, acea separare completă de tărâmul oamenilor care mă fascina cel mai mult.

Într-un fel, unele insecte se nasc de două ori. Mai întâi, un ou depus. Ouăle sunt cel mai comun drum pentru majoritatea speciilor de pe Pământ, iar pentru animalele mai mari care se reproduc în felul acesta e o treabă simplă. Oul eclozează, din el iese un pui – o rățușcă, să zicem – și forma lui nu e teribil de diferită de cea a părinților. Un pui de rață poate fi considerat o rață. O să se facă mai mare și o să își piardă puful adorabil, însă înoată și dă din lăbuțe și pigulește. La insecte, procesul e mai complicat. Să luăm molia, de exemplu. Din ou iese o larvă; știm că e o omidă. Această creatură are picioare, organe, o gură – ce are nevoie o creatură. E perfect adaptată trebuirilor curente, care înseamnă să mănânce tot ce prinde și să încerce să stea ascunsă de prădători. Merge și mănâncă și merge și mănâncă și merge și mănâncă până ce, într-o zi, se oprește. Găsește o crenguță sau o frunză. Se înfășoară într-o plasă protectoare din proteine. După care, uimitor: se autodizolvă. Omidă se dezintegrează într-o zeamă organică, păstrând intacte doar câteva porțiuni esențiale. Într-o perioadă de o săptămână, zeama se recombina, creând o cu totul și cu totul altă formă de viață. Odată ce corpul creaturii este refăcut, intervine cea de a doua ieșire din găoace, una care dezvăluie o ființă atât de diferită de cea de dinainte, încât ar fi rezonabil să presupui că omida și molia sunt două specii distincte.

Se prea poate ca la acea vârstă farmecul exoplanetelor locuibile să îmi fi scăpat complet, însă cel al

metamorfozelor nu. Fluiditatea formelor a fost întotdeauna fascinantă pentru mine.

Trezitul din torpoare nu este experiența mea preferată. Pe o scală a disconfortului, aș pune-o la egalitate cu mahmureala moderată sau cu răceala aceea în care sinusurile îți scârțâie atunci când îți apeși fața în palme. Senzația efectivă nu seamănă cu niciuna dintre ele. Fizic, eu mă simt un pic țeapănă, un pic slăbită, dar în rest bine. Trezirea e mai degrabă un disconfort *mental*, o perioadă în care conștiința are nevoie să se reazeze pe făgaș după ani de latență. E bine de ținut minte că torpoarea indusă medical nu e același lucru cu somnul. Somnul reține trecerea timpului chiar și dacă nu visezi. Nu la fel se petrece cu torpoarea. Mai întâi ești treaz, după care nu mai ești, după care din nou trează... însă lipsește ceva. Lipsește ceva și nu reușești niciodată să îți dai seama ce anume.

Imediat ce *Merian* a intrat pe orbita primei sale destinații, un semnal a fost trimis de computerul de navigație către camerele de torpoare. Un sistem automatizat a adăugat o soluție chimică perfuziilor noastre nutritive, iar acea soluție și-a făcut drum spre respectivele noastre creiere, unde s-a apucat de munca trezitului. Mi s-a spus că procesul durează aproximativ o oră, dar din perspectiva mea a durat o clipită. Lumină. Forme. Confuzie. A trebuit să iau pe rând lucrurile elementare, de parcă aș fi trecut

în revistă fiecare informație pe care am învățat-o în fragedă pruncie. *Am mâini. Am o gură. Chestiile astea pe care le văd sunt culori. Sunt Ariadne. Exist.* Apoi au venit amintirile și contextul și, în cele din urmă, un zâmbet.

Suntem pe Aecor.

Am început să-mi dau la o parte proverbiala ceață care mi se așternuse pe creier și am inițiat protocolul. Mai întâi am tras de găicile care mi-au eliberat încheieturile din chingile din țesătură moale, apoi am desfăcut prinderile de la brâu și glezne. Poate sună cam macabru să fii legat înăuntrul a ceva ce seamănă a ladă high-tech, însă chingile au o justificare foarte bună, iar să le desfaci de una singură e o nimica toată. Sunt atașate confortabil de marginile camerei de torpoare, ținându-mă suspendată în mijlocul containerului pe perioada în care sunt inconștientă, astfel încât să nu plutesc aiurea. E mult mai bine așa decât să te trezești cu vânățăi peste tot.

Odată ce membrele mi-au fost libere, am apăsat butonul care deschide capacul compartimentului. Lumina din încăperea mea era slabă, dar tot am tresărit până ce ochii mei și-au adus aminte cum pot face singuri adaptarea. Camerele de torpoare își spală în mod regulat oaspeții, dar o doză zilnică de soluție de curățare nu se compară cu o baie în toată regula. Ochii, nasul și gura erau toate uscate pe la colțuri. Efectul a douăzeci și opt de ani fără un frecat pe bune.

Părul, ras înainte de lansare, crescuse cu mult peste umeri. Unghiile atinseseră o lungime hidoasă, la ce te-ai aștepta după vreo doi ani de netăiat. Cam atât îmbătrânisem în douăzeci și opt de ani de tranzit – doi ani. Torpoarea îți încetinește metabolismul, iar călătoria interstelară la jumătate din viteza luminii adaugă la limitarea trecerii timpului, dar niciuna dintre ele nu pune într-adevăr pauză. Celulele se divid și inima continuă să bată. Cu torpoarea câștigăm niște timp, nu imortalitate.

Mi-am deschis setul de igienă, pe care cine știe ce arhitect interior îl atașase de perete în nituri la o distanță foarte ușor de atins dincolo de compartimentul propriu-zis. Unghiera a fost primul obiect pe care l-am scos de acolo, urmată de o punguță pentru resturi. Când am terminat, degetele și-au recăpătat funcționalitatea normală. Hârburi din cheratină pluteau neatractiv prin fața ochilor mei; le-am ascuns cât de repede am putut, în mica pungă. Părul rebel trebuia să mai aștepte, însă am luat din set un elastic și mi-am făcut o coadă plutitoare ca de sirenă. Echipetele de la sol chiar că se gândiseră la toate.

Unul câte unul, am îndepărtat plasturii cu electrozi care mă acopereau din cap până în picioare. Impulsurile regulate îmi menținuseră mușchii neatrofiați, iar pentru asta le eram foarte recunoscătoare. Mai departe, am îndepărtat perfuzia din braț, m-am bandajat și am colectat cele câteva picături de